

Referanser: KR 14/12, KR 38/13

Arkivsak: 17/03733-1

Delegasjonsreglement for Kirkerådet

Sammendrag

Kirkerådet har med hjemmel i regler for Kirkerådets virksomhet § 9 nr. 2 fastsatt et delegasjonsreglement for Kirkerådet. I etterkant av lovendringene som trådte i kraft 1. januar 2017 kan det være naturlig at Kirkerådet gjennomgår delegasjonsreglementet for Kirkerådet på nytt. Det er dessuten hensiktsmessig å gjennomgå et slikt delegasjonsreglement én gang i hver valgperiode.

I denne saken settes delegasjonsreglementet i sammenheng med andre bestemmelser om Kirkerådet og forholdet mellom Kirkerådet, Kirkerådets arbeidsutvalg, Kirkerådets leder og Kirkerådets direktør.

Det foreslås i denne omgang kun noen små endringer i delegasjonsreglementet som følge av en endret situasjon fra 1. januar 2017. Dersom det er behov for å gjøre større endringer i delegasjonsreglementet hva gjelder roller og myndighet, bør dette gjøres i forbindelse med ny kirkeordning.

Forslag til vedtak

I

I delegasjonsreglement for Kirkerådet 26. september 2013 nr. 1779 gjøres følgende endringer:

§ 1 annet ledd annet punktum skal lyde:

Denne myndigheten trenger ikke og skal ikke ha hjemmel i delegasjon fra rådet fordi den følger direkte av kirkeloven og av delegasjonsvedtak fra andre kirkelige organer enn rådet.

§ 4 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Direktøren har ansvar for at virksomheten drives i samsvar med årsplan, årsbudsjett, vedtak av Kirkemøtet og Kirkerådet og aktuelle lover og regler. Direktøren skal følge de retningslinjer og pålegg som Kirkerådet har gitt.

§ 5 nytt tredje ledd skal lyde:

Kirkerådets arbeidsutvalg kan også avgjøre saker av mindre betydning som ikke kan utsettes til neste møte i rådet, jf. Regler for Kirkerådets virksomhet § 8 nr. 1.

Ny § 7 skal lyde:

§ 7. Rapportering

Kirkerådets direktør skal på hvert ordinære møte informere Kirkerådet om forhold av betydning for Den norske kirkes virksomhet.

Kirkerådets direktør skal legge frem regnskapsrapporter for Kirkerådet hvert tertial.

Nåværende § 7 blir ny § 8.

II.

Endringene trer i kraft straks.

Saksorientering

I Bakgrunn

Kirkerådet kan med hjemmel i regler for Kirkerådets virksomhet § 9 nr. 2 fastsette hvilken myndighet som er tildelt rådets leder, arbeidsutvalget og daglig leder av rådet i et særskilt delegasjonsreglement. Nåværende delegasjonsreglement for Kirkerådet ble fastsatt 26. september 2013. I etterkant av lovendringene som trådte i kraft 1. januar 2017 kan det være naturlig å gjennomgå delegasjonsreglementet for Kirkerådet på nytt. Det er dessuten hensiktsmessig å gjennomgå et slikt delegasjonsreglement én gang i hver valgperiode.

Formålet med delegasjonsreglementet er å gi enkelte generelle bestemmelser om rådets delegasjon samt enkelte nærmere retningslinjer for rådets delegasjon til henholdsvis dets leder, direktør, arbeidsutvalget eller andre utvalg oppnevnt av rådet.

Hovedbegrunnelsen for å delegere er at Kirkerådet skal kunne avlaste seg selv fra å treffe avgjørelser i rutinesaker, slik at rådet får bedre tid til å ta seg av de større sakene av politisk og prinsipiell art og slik at rådet kan utføre sine oppgaver på en hensiktsmessig måte.

Det foreslås i denne omgang kun noen små endringer i delegasjonsreglementet som følge av en endret situasjon fra 1. januar 2017. Dersom det er behov for å gjøre større endringer i delegasjonsreglementet hva gjelder roller og myndighet, bør dette gjøres i forbindelse med ny kirkeordning.

I denne saken settes delegasjonsreglementet i sammenheng med andre bestemmelser om Kirkerådet og forholdet mellom Kirkerådet, Kirkerådets arbeidsutvalg, Kirkerådets leder og Kirkerådets direktør. Deretter gjøres det nærmere rede for økonomibestemmelser i lys av Den norske kirkes nye rettslige stilling, etterfulgt av en redegjørelse for delegasjonsreglementets generelle karakter. Til slutt vises det til økonomiske og administrative konsekvenser av saken.

II Orientering om kirkelig regelverk som en oppfølging av kirkelovreformen med endringer fra 1. januar 2017

Lovendringene som trådte i kraft 1. januar 2017 medførte som kjent også behov for endringer i andre regelverk. Kirkerådet foretok derfor en større gjennomgang av ulike regelverk for Den norske kirke. For at mest mulig skulle være på plass til ikrafttredelsesdatoen, ble regelverkene behandlet av Kirkemøtet i 2016, i stedet for i 2017. Kirkemøtet 2016 hadde derfor et stort fokus på behovet for endringer som følge av at Den norske kirke skulle bli et eget rettssubjekt med regelgivende myndighet på flere områder. Kirkemøtet 2016 vedtok derfor totalt 17 regelverk som en direkte følge av lovendringen.¹

---

¹ Tjenesteordning for menighetsprester, tjenesteordning for fengselsprester, tjenesteordning for proster, tjenesteordning for biskoper, forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetning som prest i Den norske kirke, forskrift om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen), regler for Den norske kirkes klagenemnd, reglement for Bispemøtet, reglement for Bispemøtets behandling av læreklager, regler for Den norske kirkes kontrollutvalg, forskrift om innmelding i og utmelding av Den norske kirke (i kraft fra 15. august 2016), endringer i regler for valg av Kirkeråd og tilhørende endringer i Kirkemøtets forretningsorden, personalreglement for prester i Den norske kirke, personalreglement for tilsatte

Formålet med regelendringene i 2016 var å gi regelverket ny forankring, samt foreta enkelte nødvendige innholdsmessige tilpasninger som følge av den nye rettstilstanden. Det ble lagt til grunn av kirkemøtekomiteen at det i 2016 ikke skulle foretas større innholdsmessige justeringer i forhold til det regelverk som gjaldt tidligere, jf. sak KM 04/16. Kirkerådets saksorientering til Kirkemøtet i sak KM 04/16 ga dessuten viktig informasjon om den nye rettstilstanden. Gjennom disse vedtakene ble nytt regelverk forankret i Kirkemøtet, og Kirkemøtet delegerte ulike oppgaver til organer for rettssubjektet Den norske kirke i rammen av denne saken.

I tillegg vedtok Kirkerådet 6. oktober 2016 et nærmere økonomiregelverk for rettssubjektet Den norske kirke, med ikrafttredelse 1. januar 2017. Dette økonomiregelverket, som harmoniserer med Kirkemøtets budsjettreglement, følger av Kirkerådets ansvar for økonomi og økonomistyring.² I saksbehandlingen i forbindelse med fastsettelsen av delegasjonsreglementet i 2013 ble det presisert at bestemmelser i blant annet økonomireglementet ikke ville bli behandlet i delegasjonsreglementet (saksorienteringen til sak KR 14/12 side 3).

Det vises videre til at Kirkemøtet i 2016 vedtok å be Kirkerådet å opprette et arbeidsgiverutvalg som utøvende arbeidsgiverpolitisk myndighet for det nye rettssubjektet (KM 19/16). Kirkemøtet vedtok i 2017 mandat for Arbeidsgiverutvalget (KM 09/17).

Når det gjelder reglene for Kirkerådets saksbehandling og delegasjonsreglementet for Kirkerådet er det hittil ikke gjort noen endringer. Reglene for Kirkerådets saksbehandling er regulert i regler for Kirkerådets virksomhet, som er fastsatt av Kirkemøtet med hjemmel i kirkeloven § 25 siste ledd. Disse reglene inneholder tilsvarende bestemmelser som henholdsvis regler 15. november 1996 nr. 1452 om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet, regler 15. november 1996 nr. 1454 om bispedømmerådets virksomhet og til dels regler 15. november 1996 nr. 1453 om formene for menighetsmøtets virksomhet, og er søkt harmonisert med saksbehandlingsreglene i kommuneloven kapittel 6.

Det er i kirkelovens forarbeider forutsatt at reglene om formene for menighetsrådets virksomhet harmoniseres med saksbehandlingsreglene i kommuneloven kapittel 6, se Ot.prp.nr. 62 (1994–1995) side 53. Det innebærer at saksbehandlingsreglene for de nevnte organene bygger på kommunelovens regler for saksbehandling. Det at virksomhetsreglene bygger på saksbehandlingsreglene i kommuneloven kapittel 6, innebærer at det ved tolkning av tvilstilfeller vil være naturlig å legge til grunn at saksbehandlingsreglene for kommunestyret gjelder tilsvarende for Kirkerådet. Se Ot.pr.nr. 62 (1994–1995) side 53 hvor departementet legger dette til grunn for reglene om formene for *menighetsrådets* virksomhet. Siden det er gitt tilsvarende regler for de andre rådene, vil dette gjelde for disse også.

Dette innebærer med andre ord at Kirkemøtet i hovedsak har fastsatt samme virksomhetsregler for menighetsråd, kirkelige fellesråd, bispedømmeråd og Kirkerådet. Gjennom disse reglene har Kirkemøtet gitt noen rammer for hvordan Kirkerådets saksbehandling skal foregå, som i hovedsak tilsvarende hvordan de andre nevnte rådsorganene skal foreta sin saksbehandling.

---

ved bispedømmekontor, personalreglement for tilsatte i Kirkerådet, budsjettreglement for Kirkemøtet og retningslinjer for prostiråd og prostimøter.

² Se Prop. 55 L (2015–2016) side 18–19.

Regler for Kirkerådets virksomhet § 9 nr. 2 slår fast at Kirkerådet fastsetter hvilken myndighet som er tildelt rådets leder, arbeidsutvalget og daglig leder av rådet i et særskilt delegasjonsreglement. Delegasjonsreglementet er å forstå som et regelverk som er underordnet kirkelovens og virksomhetsreglenes bestemmelser, hvilket innebærer at delegasjonsreglementet ikke kan inneholde bestemmelser som strider imot disse overordnede reglene.

III Forholdet mellom Kirkerådet, Kirkerådets leder, Kirkerådets arbeidsutvalg og Kirkerådets direktør

Kirkerådet

Reguleringen av kirkens rettslige stilling har som utgangspunkt at norsk lovgivning ikke har rettslige størrelser eller kategorier som kirken uten videre kan identifiseres eller sammenliknes med. Kirkens rettslige stilling er den eneste av sitt slag. Det er dette som er bakgrunnen for at kirken er betegnet som en særlovregulert størrelse, jf. Prop. 55 L (2015–2016) side 16. Siden Den norske kirke er en særlovregulert størrelse er det ikke gitt at analogier uten videre passer.

Kirkemøtet er overordnet Kirkerådet. Det innebærer at Kirkemøtet har anledning til å pålegge Kirkerådet oppgaver, delegere myndighet, instruere og kontrollere Kirkerådet. Kirkerådet er Kirkemøtets utøvende organ, noe som innebærer at det opptrer som en form for styre for rettssubjektet Den norske kirke.³

Lovendringene har tydeliggjort Kirkerådets ansvar for økonomistyringen og økonomiforvaltningen for Den norske kirke. Kirkeloven § 25 fjerde ledd fastsetter at Kirkerådet har ansvaret for at økonomiforvaltningen og økonomistyringen av de midlene som Kirkemøtet disponerer, er forsvarlig. Formålet med denne lovendringen

var blant annet å tydeliggjøre at ett organ, dvs. Kirkerådet, måtte ha det regnskapsmessige ansvaret og kunne stilles til ansvar for eventuelle feil, misligheter eller lignende, og at ett organ burde ha ansvaret for å rapportere om anvendelsen av midlene, ikke bare overfor Kirkemøtet, men også overfor staten (Prop. 55 L (2015–2016) side 18).

Kirkemøtet vil kunne holde Kirkerådet ansvarlig også ved å kunne skifte rådet ut i funksjonstiden, se regler for valg av Kirkeråd.

Kirkerådet er et kollegialt organ som utfører sine oppgaver som et kollegium. Bortsett fra det som særskilt er angitt for Kirkerådets leder og nestleder – og om ingen av dem skulle være til stede, møteleder, har alle medlemmene av rådet de samme rettigheter og plikter.

Det følger av kirkeloven § 30 at Kirkerådets medlemmer har en lovbestemt plikt til å delta i rådets møter, med mindre det foreligger gyldig forfall, og medlemmer som er til stede i et Kirkeråd når en sak tas opp til avstemning, plikter å avgi stemme. Det enkelte medlem kan gjøre tilføyelser om ulike dissenser til møteboken, jf. regler for Kirkerådets virksomhet § 2 nr. 3.

---

³ I departementets lovproposisjon uttales det at en av lovendringene har som formål «å fjerne lovhindringer for at Kirkemøtet for eksempel kan ansvarliggjøre Kirkerådet som en form for styre som kan skiftes ut i funksjonstiden», jf. Prop. 55 L (2015–2016) side 56.

En tredjedel av medlemmene kan motsette seg at rådet treffer vedtak i saker som ikke er oppført på sakslisten, jf. regler for Kirkerådets virksomhet § 6 nr. 1.

Ethvert medlem av rådet kan rette forespørsler til lederen i møtet, også om saker som ikke står på sakslisten, jf. regler for Kirkerådets virksomhet § 6 nr. 2. Retten til å fremsette slike spørsmål eller interpellasjoner innebærer ikke en motsvarende plikt for leder eller administrasjonen til å foreta en full saksutredning og gi et uttømmende svar. Det er også adgang til å nøye seg med å gjøre rede for det man per i dag vet om eller har bestemt om spørsmålet, uten å sette i gang noen ytterligere saksutredning. Det er bare organet som sådan, altså flertallet, som kan kreve en sak utredet. En slik forespørsel vil ikke kunne danne et krav om et realitetsvedtak, hvis ikke fremgangsmåten ved oppfølging av ny sak på sakslisten følges. I henhold til virksomhetsreglene § 6 nr. 1 vil møteleder eller en tredel av medlemmene kunne motsette seg et slikt krav.⁴

Kirkerådets medlemmer er underlagt lovbestemt taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13, jf. kirkeloven § 38 første ledd.

Kirkerådets medlemmer er også underlagt forvaltningslovens bestemmelser om habilitet med særregler i kirkeloven § 38 tredje ledd. Medlem skal i god tid si fra om forhold som gjør eller kan gjøre ham ugild. Før spørsmålet avgjøres, bør varamedlem eller annen stedfortreder innkalles til å møte og delta ved avgjørelsen dersom det kan gjøres uten vesentlig tidsspille eller kostnad. Det er Kirkerådet som treffer avgjørelsen om habilitet, uten at vedkommende medlem deltar, jf. forvaltningsloven § 8.⁵

Kirkerådets leder

Rollen og oppgavene til rådets leder fremgår i hovedsak av regler for Kirkerådets virksomhet og reglement for representasjon på vegne av Den norske kirke.

Etter regler for Kirkerådets virksomhet § 2 nr. 2 kan lederen beslutte at en sak blir tatt opp i fjernmøte eller ved skriftlig saksbehandling når vedtak avgjøres endelig av et annet organ enn Kirkerådet. Denne myndigheten er likevel begrenset til bare å gjelde når det er påkrevd å treffe vedtak i saken før neste møte, eller saken er så viktig at dette må anses nødvendig. Ved behandling av personalsaker og saker med opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, kan fjernmøte ikke benyttes.

Kirkerådets leder kan innkalle til et ekstraordinært rådsmøte dersom vedkommende finner det påkrevd, jf. regler for Kirkerådets virksomhet § 4 nr. 1.

Kirkerådets leder har ansvar for å sette opp saksliste for det enkelte møte, jf. regler for Kirkerådets virksomhet § 4 nr. 2, hvilket i praksis vil gjøres i samråd med direktøren.

Møter i Kirkerådet ledes av rådets leder eller nestleder. Har begge forfall, velges en særskilt møteleder ved flertallsvalg, jf. regler for Kirkerådets virksomhet § 4 nr. 4.

---

⁴ Regler for Kirkerådets virksomhet § 6 tilsvarer kommuneloven § 34. Redegjørelsen for hva som følger av bestemmelsen bygger derfor på Jan Fridtjof Bernts «Kommentar til kommuneloven» i *Norsk lovkommentar nettversjon* [hentet 18. mai 2017].

⁵ For nærmere veiledning knyttet til dette vises det til publikasjonen *Inhabilitet i kirkelige organer – Kirkerådets veileder om habilitetsreglene i forvaltningsloven og kirkeloven* fra desember 2014.

Møteleder kan motsette seg at Kirkerådet treffer vedtak i saker som ikke er oppført på sakslisten.

Lederen av rådet skal selv eller ved hjelp av administrasjonen besvare forespørsler fra medlemmer i rådet etter § 6 nr. 2.

Møteleders stemme er avgjørende ved stemmelikhet i andre saker enn valg, jf. § 7 nr. 1 og 6.

Kirkerådets leder representerer Kirkemøtet mellom dets samlinger. Dette kan delegeres til lederen av Mellomkirkelig råd, lederen av Samisk kirkeråd, nestleder eller direktør/generalsekretær, jf. reglement for representasjon på vegne av Den norske kirke 6pkt. 4.

I saker som Kirkerådet har behandlet, skal lederen uttale seg på vegne av rådet hvis ikke annet er bestemt, jf. delegasjonsreglementet § 3 annet ledd.

Kirkerådets leder ivaretar arbeidsgivers styringsrett overfor preses, jf. tjenesteordning for biskoper § 2 a. Kirkerådets leder avgjør søknad om velferdspolisering fra preses, jf. personalreglement for prester i Den norske kirke § 18. Preses meddeles ferie og annen tjenestefrihet av Kirkerådets leder, jf. tjenesteordning for biskoper § 26, jf. personalreglement for prester i Den norske § 20.

Ved tilsetting av direktør i Kirkerådet avgir Kirkerådets leder forslag til tilsetting til det valgte Kirkerådet, jf. personalreglementet for de ansatte i Kirkerådet § 6.

Kirkerådets arbeidsutvalg

Etter regler for Kirkerådets virksomhet § 8 nr. 1 kan Kirkerådet velge et arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget kan avgjøre saker av mindre betydning som ikke kan utsettes til neste møte i rådet. Avgjørelsen skal refereres i det første møte etter at avgjørelsen er truffet.

Kirkerådets arbeidsutvalg avgjør saker som Kirkerådet har delegert til dette, jf. delegasjonsreglementet § 5. Slik delegasjon er særlig aktuelt i saker av mer kirkepolitisk karakter, der Kirkerådet gir føringer som arbeidsutvalget bes følge opp i vedtak eller høringsuttalelse.

Av pedagogiske hensyn foreslås det å ta inn en henvisning til regler for Kirkerådets virksomhet § 8 nr. 1 tredje punktum i delegasjonsreglementet for Kirkerådet § 5 i et nytt tredje ledd.

Andre utvalg oppnevnt av Kirkerådet og Kirkemøtet

Regler for Kirkerådets virksomhet § 8 nr. 2 og 3 fastsetter at Kirkerådet kan oppnevne utvalg til forberedende behandling av saker som hører inn under rådet, til å utføre særskilte verv, til å lede grener av rådets virksomhet og til å utføre særskilte angitte oppgaver innen Kirkerådets ansvarsområde. Slike utvalg kan tildeles avgjørelsesmyndighet i alle saker som er lagt inn under utvalgets mandat hvor ikke

---

⁶ Reglementet gjelder bestemmelser om representasjon på vegne av Den norske kirke og representasjon på vegne av Kirkemøtet, inkludert Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd.

annet er bestemt eller følger av lov. I delegasjonsreglementet § 6 er det presisert at myndigheten til slike utvalg klarest mulig bør fremgå av utvalgets mandat.

Kirkemøtet kan også oppnevne råd og utvalg til å ivareta oppgaver som hører inn under Kirkemøtet. Dette var frem til 1. januar 2017 eksplisitt fastsatt i kirkeloven § 24 femte ledd, men ble opphevet ved lov 27. mai 2016 nr. 17 om endringer i kirkeloven (omdanning av Den norske kirke til eget rettssubjekt m.m.), da denne bestemmelsen må anses som overflødig. I kirkelovens forarbeider ble det vist til at dette gjelder Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd og at «disse rådene er underlagt Kirkemøtet og kan instrueres av Kirkerådet som har det overordnede ansvar for å forberede saker som skal behandles av Kirkemøtet, iverksette dets beslutninger og lede arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger, jf. lovforslaget § 25 annet ledd». Lovbestemmelsen i daværende § 25 annet ledd om at «Kirkerådet forbereder de saker som skal behandles av Kirkemøtet, iverksetter Kirkemøtets beslutninger og leder for øvrig arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger» ble ved lov 27. mai 2016 nr. 17 endret til nytt annet og tredje ledd som lyder slik:

Kirkerådet forbereder de saker som skal behandles av Kirkemøtet og iverksetter Kirkemøtets beslutninger.
Kirkerådet leder kirkens arbeid på nasjonalt nivå.

I departementets merknader til endringene ble det presisert at tredje ledd:

sikter mot å klargjøre Kirkerådets rolle som utøvende organ for Kirkemøtet, og dermed for rettssubjektet Den norske kirke. Bestemmelsen om at Kirkerådet leder kirkens arbeid på nasjonalt nivå erstatter den tidligere formuleringen i annet ledd om at Kirkerådet leder arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger (Prop. 55 L (2015–2016) side 56).

Denne klargjøringen innebærer at Kirkerådets instruksjonsmyndighet overfor Samisk kirkeråd, Mellomkirkelig råd og andre utvalg oppnevnt eller opprettet av Kirkemøtet, er videreført.

Kirkerådets direktør

Det følger av kirkeloven § 25 femte ledd at organet skal ha en daglig leder. På samme måte som for daglig leder av et kirkelig fellesråd og et bispedømmeråd er meningen med lovteksten å få frem at:

Organene ikke bare er i funksjon når medlemmene er samlet i møte, men at organene ellers *virker ved sin daglige leder som opptrer på vegne av organene* (Ot.prp.nr. 64 (1994–1995) side 59, *vår utheving*).

For at Kirkerådet på denne måten skal være i funksjon mellom dets møter, må det altså *virke «ved» eller gjennom sin direktør*. I dette ligger det en rekke oppgaver, som det normalt ikke vil herske tvil om at det er direktøren som har ansvaret for. Denne myndigheten er lovhjemlet og følger ikke av delegasjon fra rådet til direktøren. Dette er likevel synliggjort i delegasjonsreglementet i § 1 annet ledd og § 4 fjerde ledd. Etter delegasjonsreglementet § 4 fjerde ledd er det samtidig presisert at direktøren skal forelegge saker av prinsipiell betydning for rådet.⁷

---

⁷ Sml. aksjeloven § 6-14 «Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av *uvanlig art eller stor betydning*»

Direktøren forestår saksforberedelser til Kirkerådsmøtene og innstiller til vedtak i sakene. Saksforberedelsen skal sikre at Kirkerådet har et tilfredsstillende behandlings- og beslutningsgrunnlag.

I utarbeidelsen av delegasjonsreglementet som ble fastsatt i 2013, var det lagt vekt på at det som skulle være retningsgivende for rådets delegasjonspraksis, var hva som til enhver tid fremstår som en hensiktsmessig arbeidsdeling mellom rådet, dets leder, direktøren, rådets arbeidsutvalg eller andre utvalg oppnevnt av rådet. Ved vurderingen av hva som er hensiktsmessig, la rådet særlig vekt på hva som fremstår som mest forsvarlig og bidro til best samlet ressursutnyttelse.

For øvrig skal direktøren følge de retningslinjer og pålegg Kirkerådet har gitt. Det foreslås en tydeliggjøring av dette gjennom en bestemmelse i § 4 første ledd tredje punktum som slår fast at:

Direktøren har ansvar for at virksomheten drives i samsvar med årsplan, årsbudsjett, vedtak av Kirkemøtet og Kirkerådet og aktuelle lover og regler. Direktøren skal følge de retningslinjer og pålegg som Kirkerådet har gitt.

Dette innebærer ingen innholdsmessige endringer fra dagens situasjon.

Kirkerådets sekretariat har ikke noen selvstendig kompetanse til å fatte beslutninger,⁸ direktøren eller den som har fått videre delegert myndigheten opptrer alltid på vegne av Kirkerådet.

IV Nærmere om økonomibestemmelser

Lovendringene fra 1. januar 2017 innebærer at Kirkerådet har ansvaret for at økonomiforvaltningen og økonomistyringen av de midlene som Kirkemøtet disponerer, er forsvarlig, samt at Kirkerådet fastsetter regnskapet.

Frem til 1. januar 2017 var de statskirkelige organene underlagt to sett med styringssystemer; ett som 15 statlige virksomheter, og et annet gjennom rådsstrukturen fra Kirkemøtet til Kirkerådet og bispedømmeråd.

Kirkemøtet har vedtatt et budsjettreglement for Kirkemøtet og Kirkerådet har vedtatt et økonomiregelverk for rettssubjektet Den norske kirke. Budsjettreglementet legger overordnede rammer for økonomiforvaltningen, mens økonomiregelverket for rettssubjektet Den norske kirke gir nærmere, mer detaljerte bestemmelser om økonomiforvaltningen. Kulturdepartementet har i tillegg fastsatt retningslinjer for økonomiforvaltning og kontroll for tilskuddsmottakere som får tildelt driftstilskudd, jf. sak KR 8.2/17.

I henhold til Kulturdepartementets retningslinjer for økonomiforvaltning og kontroll for tilskuddsmottakere som får tildelt driftstilskudd, fastsatt 6. desember 2016, ligger følgende plikter på styret, ledelsen og revisor, jf. pkt. 2:

---

⁸ I forbindelse med sak KM 08/16 om *Veivalg for fremtidig kirkeordning*, som ble behandlet av Kirkemøtet i 2016, anbefalte Kirkerådet på bakgrunn av en høring at «dagens ordning hvor både det demokratiske valgte rådsorganet og det administrative sekretariatet heter Kirkerådet, videreføres, for å understreke at sekretariatet ikke er et selvstendig organ, men gjennomfører de vedtak det valgte rådet har vedtatt.» Kirkemøtet valgte å fatte et kortere vedtak som ikke gikk inn på detaljer som dette, men dette er et uttrykk for Kirkerådets vurdering av spørsmålet i 2016.

Styret/ledelsen plikter å påse at forvaltningen av institusjonen til enhver tid skjer i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. Vi vil spesielt peke på styrets oppgave som det ansvarlige organ for institusjonens forvaltning. Har institusjonen en administrerende direktør eller daglig leder, skal denne forestå den daglige ledelse i samsvar med gjeldende lover og forskrifter og etter retningslinjer og pålegg fra styret. Styret har en særskilt plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Denne interne kontrollen kan ikke erstattes av den revisjon som utføres av den eksterne revisor.

Kulturdepartementet vil generelt presisere nødvendigheten av at institusjonen har løpende oversikt over den økonomiske situasjon slik at forholdet mellom budsjetterte og faktiske utgifter og inntekter til enhver tid er under kontroll.

Styret/ledelsen har i tillegg en særskilt plikt til å påse at virksomheten drives i samsvar med de forutsetninger for statens tilskudd som er trukket opp i tilskuddsbrevet og i pkt. 3 nedenfor.

Styret/ledelsen plikter å varsle departementet/tilskuddsforvalteren umiddelbart dersom det oppstår vesentlige avvik i forhold til arbeidsbudsjettet eller de forutsetningene som er trukket opp i tilskuddsbrevet.

Disse retningslinjene gjelder for Kirkerådet som ansvarlig for økonomiforvaltningen i rettssubjektet Den norske kirke, jf. retningslinjer for tilskudd til rettssubjektet Den norske kirke pkt. 4 første ledd, se sak KR 8.1/2017.

Kirkemøtet har fastsatt regler om Den norske kirkes kontrollutvalg som har fått et mandat til å forestå den løpende kontroll med Kirkerådets virksomhet – herunder kontrollere om Kirkemøtets vedtak blir fulgt opp etter deres innhold og forutsetninger. Kontrollutvalget skal se til at Den norske kirkes regnskaper blir revidert på en betryggende måte og se til at Kirkerådets virksomhet blir undergitt forvaltningsrevisjon. Dette innebærer at det skal se til at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, herunder Kirkerådets eget økonomiregelverk med tilhørende instruksjer. Videre skal det se til at det gjennom systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger blir tilført Kirkemøtet relevant informasjon om gjennomføringen av Kirkemøtets vedtak ut fra deres innhold og forutsetninger.

I tillegg gjorde Kirkemøtet 2017 vedtak om å etablere internrevisjon for rettssubjektet Den norske kirke.

Det nye økonomiske ansvaret til Kirkerådet innebærer at Kirkerådet er avhengig av regnskapsrapporter og informasjon for å kunne påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Det foreslås derfor en § 7 i delegasjonsreglementet om rapportering, som slår fast at Kirkerådets direktør på hvert ordinære møte skal informere Kirkerådet om forhold av betydning for Den norske kirkes virksomhet, samt legge frem regnskapsrapporter hvert tertial.

I henhold til Kirkemøtets budsjettreglement § 10 første ledd skal tertialrapporter legges frem for Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene til orientering, sml. økonomiregelverket for rettssubjektet Den norske kirke § 20 annet ledd.

V Delegasjonsreglementets generelle form

Kirkerådet har i delegasjonsreglementet generelle bestemmelser om prinsipper for rådets delegasjon og bruk av delegert myndighet i § 2. Disse bestemmelsene slår blant annet fast at vedkommende person eller utvalg ved bruk av delegert myndighet skal påse at saker som har prinsipiell betydning, likevel alltid behandles av rådet selv. For nærmere oversikt, se § 2.

Det anses som mest hensiktsmessig å ha bestemmelser i delegasjonsreglementet som er så generelle at de kan fange opp de fleste typer avgjørelser, slik bestemmelsene i delegasjonsreglementet er utformet. En alternativ fremgangsmåte er å gi detaljerte bestemmelser om konkrete saksforhold, men da er det en risiko for at en ikke vil fange opp alle de forhold som trengs å være avklart i et delegasjonsreglement. Det foreslås ingen endringer på dette punkt.

Samtidig vedlegges det delegasjonsreglementet et administrativt utarbeidet dokument som tar sikte på å liste opp enkeltdelegasjoner og fullmakter som er gitt til direktøren eller som ellers følger av direktørens lovhjemlede myndighet til å ivareta den løpende administrasjon. Listen er ikke uttømmende. Administrasjonen vil fortløpende oppdatere dette dokumentet ut fra de delegasjonsvedtak som Kirkerådet og andre kirkelige organer gjør.

VI Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om endringer i delegasjonsreglementet medfører ingen nevneverdige endringer i forhold til innarbeidet praksis, og vil således ikke medføre noen konsekvenser med henhold til økonomi.

Delegasjonsreglementet for Kirkerådet med foreslåtte endringer

§ 1. Bakgrunn, formål og anvendelsesområde

Kirkerådets oppgaver fremgår i dag av kirkeloven og av en rekke delegasjonsvedtak.

Som den daglige leder av virksomheten i rådet, utfører direktøren de oppgaver som hører til den løpende administrasjon. Denne myndigheten trenger ikke og skal ikke ha hjemmel i delegasjon fra rådet fordi den følger direkte av kirkeloven og av delegasjonsvedtak fra andre kirkelige ~~og offentlige~~ organer enn rådet.

For at rådet skal kunne utføre sine oppgaver på en hensiktsmessig måte, har rådet behov for å delegerer enkelte oppgaver til rådets leder, direktøren, rådets arbeidsutvalg eller andre utvalg oppnevnt av rådet.

Formålet med dette reglementet er å gi enkelte generelle bestemmelser om rådets delegasjon samt enkelte nærmere retningslinjer for rådets delegasjon til henholdsvis dets leder, direktør, arbeidsutvalget eller andre utvalg oppnevnt av rådet.

Bestemmelsene gitt i dette regelverket kommer til anvendelse så lenge de ikke står i strid med lover og forskrifter vedrørende Den norske kirke og de til enhver tid gjeldende Regler for Kirkerådets virksomhet og eventuelt andre regler gitt av Kirkemøtet. Se også § 2 nest siste ledd om utøving av delegert myndighet.

§ 2. Generelle bestemmelser om rådets delegasjon og bruk av delegert myndighet

Dersom ikke annet er bestemt, kan Kirkerådet delegerer myndighet til å avgjøre enkeltsaker eller saker på avgrensede områder.

Innenfor den ramme som fremgår av § 1 siste ledd, bestemmer Kirkerådet selv hvordan rådet skal praktisere adgangen til delegasjon.

Det som skal være retningsgivende for rådets delegasjonspraksis, er hva som til enhver tid fremstår som en hensiktsmessig arbeidsdeling mellom rådet, dets leder, direktøren, rådets arbeidsutvalg eller andre utvalg oppnevnt av rådet. Ved vurderingen av hva som er hensiktsmessig, skal rådet særlig legge vekt på hva som fremstår som mest forsvarlig og som bidrar til best samlet ressursutnyttelse.

Rådet har ikke gjennom en bestemt delegasjon frasagt seg retten til selv å utøve den delegerte myndighet. Der avgjørelse er truffet i medhold av delegert hjemmel, kan rådet bare omgjøre denne der det ikke er til skade for en berørt tredjepart. Se § 2 siste ledd.

Ved bruk av en delegert myndighet skal vedkommende person eller utvalg påse at alle saker som har prinsipiell betydning, likevel alltid behandles av rådet selv.

Dersom den som har fått en myndighet delegert til seg, er i tvil om rekkevidden av myndigheten, skal spørsmålet om delegasjonens rekkevidde legges frem for Kirkerådet for avgjørelse. Der dette vanskelig lar seg gjøre, bør den som har fått myndigheten delegert til seg søke råd enten hos direktøren, rådets leder eller arbeidsutvalget.

Delegert myndighet kan delegeres videre med mindre noe annet er uttrykkelig bestemt eller må anses forutsatt.

Delegert myndighet skal utøves innenfor de rammer som fremgår av lover og forskrifter samt regelverk gitt av Kirkemøtet og Kirkerådet.

Avgjørelser truffet med hjemmel i delegasjon fra Kirkerådet, skal legges frem for rådet til rådets orientering på første mulige møte. Kirkerådet kan gi nærmere bestemmelser om orienteringens form og innhold.

§ 3. Delegasjon til Kirkerådets leder

Roller og oppgavene til rådets leder vil i hovedsak gå frem av Regler for Kirkerådets virksomhet og Reglement for representasjon på vegne av Den norske kirke.

I saker som Kirkerådet har behandlet, skal lederen uttale seg på vegne av rådet hvis ikke annet er bestemt. Til dette trengs ikke formelt delegasjonsvedtak fra rådet.

Det er retningslinjene angitt i § 2 tredje ledd som bestemmer om rådet delegerer til rådets leder eller til direktøren. Se også § 4 om forholdet mellom leder og direktør.

§ 4. Delegasjon til Kirkerådets direktør

Som den daglige leder av virksomheten i Kirkerådet, utfører direktøren de oppgaver som hører til den løpende administrasjon, jf. § 1 annet ledd. Herunder avgjør direktøren saker på vegne av rådet mellom dets møter, og direktøren kan uttale seg på vegne av rådet. **Direktøren har ansvar for at virksomheten drives i samsvar med årsplan, årsbudsjett, vedtak av Kirkemøtet og Kirkerådet og aktuelle lover og regler. Direktøren skal følge de retningslinjer og pålegg som Kirkerådet har gitt.**

Som ledd i nevnte løpende administrasjon har direktøren en lovhjemlet generell fullmakt til å foreta tolkninger og presiseringer i regelverk gitt av Kirkemøtet eller Kirkerådet, der dette er nødvendig for å kunne treffe vedtak i enkeltsaker eller grupper av saker. Slike tolkninger og presiseringer bør fortrinnsvis nedfelles i form av rundskriv.

På områder der Kirkerådet har fått myndighet til å foreta mindre endringer i regelverk eller til å gi nærmere bestemmelser om enkelte spørsmål, kan rådet delegerer myndigheten videre til direktøren med mindre noe annet er bestemt. Hvis rådet gir slik delegasjon, bør direktøren konferere med rådets leder i spørsmål som reiser særlig tvil.

Uansett om myndigheten følger av uttrykkelig delegasjon eller direkte av den generelle myndighet til direktøren som er omtalt i § 1 annet ledd, skal direktøren forelegge saker av prinsipiell betydning for rådet. Dersom rådet av tidsmessige grunner ikke kan behandle en slik sak, eller det fremstår som et uforholdsmessig ressurskrevende tiltak å legge saken frem for rådet, skal direktøren så langt det lar seg gjøre drøfte saken med Kirkerådets arbeidsutvalg før den avgjøres. Dersom heller ikke dette er mulig, kan slike saker avgjøres av direktøren etter samråd med Kirkerådets leder.

Der rådet delegerer til sekretariatet, betyr dette direktøren, med mindre noe annet særskilt er fastsatt. Direktøren kan delegerer sin myndighet videre i sekretariatet, dersom ikke annet er bestemt.

§ 5. Delegasjon til Kirkerådets arbeidsutvalg

Kirkerådets arbeidsutvalg avgjør saker som Kirkerådet har delegert til dette.

Slik delegasjon er særlig aktuelt i saker av mer kirkepolitisk karakter, der Kirkerådet gir føringer som arbeidsutvalget bes følge opp i vedtak eller høringsuttalelse.

Kirkerådets arbeidsutvalg kan også avgjøre saker av mindre betydning som ikke kan utsettes til neste møte i rådet, jf. Regler for Kirkerådets virksomhet § 8 nr. 1.

§ 6. Delegasjon til andre utvalg

Kirkerådet kan opprette utvalg for blant annet å ivareta grener av rådets virksomhet, jf. om slike utvalg i dagens Regler for Kirkerådets virksomhet § 8 pkt. 2. Myndigheten til slike utvalg bør klarest mulig fremgå av utvalgets mandat. Når et slikt utvalg er opprettet, kan rådet også delegere andre, særskilt angitte oppgaver til dette. Disse oppgavene skal være tydelig definerte.

§ 7. Rapportering

Kirkerådets direktør skal på hvert ordinære møte informere Kirkerådet om forhold av betydning for Den norske kirkes virksomhet.

Kirkerådets direktør skal legge frem regnskapsrapporter for Kirkerådet hvert tertial.

§ 8. Ikrafttredelse

Dette reglementet trer i kraft straks.

Vedlegg – liste over enkeltdelegasjoner og fullmakter

Dette er et administrativt utarbeidet dokument som tar sikte på å liste opp enkeltdelegasjoner og fullmakter som er gitt til direktøren eller som ellers følger av direktørens lovhjemlede myndighet til å ivareta den løpende administrasjon. Listen er ikke uttømmende.

Direktøren

- Har fullmakt til å drøfte og/eller forhandle som arbeidsgiverpart i henhold til Hovedavtalen med KA § 8-2.
- Er delegert myndighet til å fastsette tid og sted for Kirkemøtet, jf. Kirkemøtets forretningsorden § 1-2, jf. sak KR 06/01.
- Er gitt myndighet til å godkjenne forsøk med valgmenigheter, jf. sak KR 69/05.
- Kan gi autorisasjon som prest i Den norske kirke for EØS-statsborger fra annet EØS-land som oppfyller vilkårene for autorisasjon, jf. forskrift om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen) § 3, jf. delegasjonsvedtak i sak KR 36/05.
- Kan gi autorisasjon som diakon i Den norske kirke for EØS-statsborger fra annet EØS-land som oppfyller vilkårene for autorisasjon, jf. forskrift om autorisasjon av diakoner i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen) § 3, jf. delegasjonsvedtak i sak KR 37/05.
- Kan gi autorisasjon som kateket i Den norske kirke for EØS-statsborger fra annet EØS-land som oppfyller vilkårene for autorisasjon, jf. forskrift om autorisasjon av kateketer i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen) § 3, jf. delegasjonsvedtak i sak KR 37/05.
- Kan gi autorisasjon som kantor i Den norske kirke for EØS-statsborger fra annet EØS-land som oppfyller vilkårene for autorisasjon, jf. forskrift om autorisasjon av kantorer i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen) § 3, jf. delegasjonsvedtak i sak KR 37/05.
- Fatter administrativ beslutning om opprettelse av fagorganer innenfor feltene ungdomsspørsmål og kvinne- og likestillingsspørsmål samt de fagorganer som ellers synes tjenlig, jf. sak KR 46/03.

Videre hører det til den daglige ledelsen at direktøren eller den direktøren har videredelegert myndigheten til

- Kan godkjenne at personer med annen faglig jevngrad og relevant utdanning/praksis godkjennes som diakon, jf. tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for diakoner § 4 annet ledd, i henhold til de krav og prosedyrer som er fastsatt i sak KR 30/07.
- Kan godkjenne at personer med annen faglig jevngrad og relevant utdanning/praksis godkjennes som kateket, jf. tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for kateketer § 4 annet ledd, i henhold til de krav og prosedyrer som er fastsatt i sak KR 30/07.
- Kan godkjenne at personer med annen faglig jevngrad og relevant utdanning/praksis godkjennes som kantor, jf. tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for kantorer § 4 annet ledd, i henhold til de krav og prosedyrer som er fastsatt i sak KR 30/07.
- Kan avgjøre tvilstilfeller om stemmerett etter regler for nominasjon mv. ved tilsetting av biskoper § 3 siste ledd.
- Kan avgjøre i tvilstilfeller om og hvor en person har stemmerett eller er valgbar, jf. regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-2 sjette ledd, jf. § 5-2 fjerde ledd, jf. § 6-2 fjerde ledd.

- Kan fastsette stemmesedlenes utforming og hvilken type konvolutter som skal brukes i valget, jf. regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-10 første ledd.
- Kan gi særskilt tillatelse til at Den norske kirkes våpen kan få tilføyelser av heraldisk karakter, eller bli sammenstilt med andre emblemer, jf. forskrifter for bruk av Den norske kirkes våpen § 6 annet ledd.
- Kan gi særskilt tillatelse til at Den norske kirkes våpen brukes på souvenirer for salg, jf. forskrifter for bruk av Den norske kirkes våpen § 6 siste ledd.
- Er behandlingsansvarlig for Den norske kirkes medlemsregister, jf. forskrift om Den norske kirkes medlemsregister § 4, jf. delegasjonsvedtak til Kirkerådet i sak KM 8/14.